

CHARLES DICKENS

COLINDĂ DE CRĂCIUN

POVESTE STRANIE
A LUI SCROOGE

Traducere de
Adrian-Nicolae Popescu

AGORA

din cauza vreunei boli deloc atrăgătoare. El însuși râdea deseori din toată inima și mai mult nici nu-și dorea.

Cu Spiritele nu a mai avut de-a face, după aceea practicând chiar abstinенța față de toate cel spirtoase (la băuturi mă refer, se-nțelege!) și, cu toatea astea, întotdeauna s-a spus despre el că dacă cineva știa cu-adevărat să sărbătorească Crăciunul, apoi acela nu era altul decât Scrooge. Deie Domnul să putem spune la fel și despre noi, despre noi, toți! Și, ca să repetăm și noi rugăciunea lui Tiny Tim - „Fie ca Dumnezeu să ne binecuvânteze pe toți, aşa cum suntem noi!”

CUPRINS

Precizare a autorului	5
Cea dintâi piesă	
Fantoma lui Marley	7
Cea de-a doua piesă	
Primul dintre cele trei spirite	35
Cea de-a treia piesă	
Al doilea dintre cele trei spirite	59
Cea de-a patra piesă	
Ultimul dintre cele trei spirite	93
Cea de-a cincea piesă	
Sfârșitul povestirii.....	115

Cea dintâi piesă

FANTOMA LUI MARLEY

Inainte de toate, trebuie spus că Marley era mort. În legătură cu acest lucru, nu încape nicio îndoială. Certificatul de deces fusese semnat de preot, de secretarul avocatului său, de antreprenorul de pompe funebre și de cel mai mare dintre ciocli. Scrooge îl semnase și el. Or, numele lui Scrooge era o garanție la Bursă, indiferent de documentele pe care binevoia să-și pună semnătura.

Bătrânul Marley era la fel de mort – vorba-ceea – ca un cui de ușă.

Atenție! Nu vreau să insinuez cu asta că aş ști cumva, din proprie experiență, ce ar fi mort în mod special într-un cui de ușă. În ceea ce mă privește, aş倾lna să consider că un cui de coșciug este bucătăica de fier cea mai moartă dintre toate câte pot exista pe piață. Totuși, înțelepciunea strămoșilor noștri viețuiește în asemenea imagini și mâinile mele profane nu vor putea să-o pângărească, fiindcă altfel ar fi vă și-amar de țara asta. Prin urmare, dați-mi voie să repet și să insist că Marley era la fel de mort ca un cui de ușă.

Știa și Scrooge asta? Bineînțeles că știa. Si la drept vorbind cum ar fi putut să nu bage în seamă aşa ceva? Scrooge și Marley erau asociați de nici nu mai știu câți ani. Scrooge era singurul lui executor testamentar,

singurul lui curator, singurul lui mandatar, singurul legatar universal, singurul lui prieten și în cele din urmă singurul care ținea doliu după el. Însă, trebuie să spunem, Scrooge însuși nu a fost tocmai cumplit de afectat de acest trist eveniment, aşa cum poate am fi tentați să presupunem, ba chiar s-a dovedit a fi un adevarat om de afaceri exact în ziua înmormântării, de care s-a ocupat alegându-se cu un profit substanțial.

Referirea asta la înmormântarea lui Marley mă trimite înapoi, de unde am pornit. Nu începe nicio îndoială că Marley murise. Este un lucru care trebuie înțeles foarte bine, altfel întâmplările pe care vi le voi povesti îndată nu ar mai conține nicio fărâmă de mister. Dacă nu am fi fost convinși că tatăl lui Hamlet murise înainte de începerea piesei de teatru, nu am mai fi găsit nimic interesant în a-l vedea făcându-și plimbarea de seară, în bătaia vântului dinspre răsărit, pe meterezele propriei sale cetăți, ori în apariția altui domn trecut de prima tinerețe, la ceas târziu de noapte, într-un vîrtej de aer din... să zicem, din cimitirul Saint Paul, numai și numai din dorința de a tulbura mintea și-așa slabă a fiului său.

Scrooge nu a șters niciodată de pe firmă numele bătrânului Marley. Aceasta se afla tot acolo, după mulți ani, deasupra intrării în depozit: SCROOGE & MARLEY. Fiindcă, de fapt, lumea aşa cunoștea firma, ca fiind a lui Scrooge și Marley. Uneori, persoane nou-venite în afaceri îl numeau pe Scrooge Scrooge și câteodată Marley, dar el răspundea la ambele nume: pentru el era același lucru, în fond.

Oh, vicleanul Scrooge ! Ce bine știa să controleze totul cu o mâna de fier ! Bătrânul pescar era un avar care se pricepea de minune să adune de peste tot, să jumulească, să apuce, să constrângă, să „grebleze” și mai ales să nu lase să-i scape nimic printre degete. Dur și tăios ca o bucată de cremene din care niciodată amnarul nu

a făcut să iasă o scânteie ca lumea, ascuns, încis în el însuși și singuratic ca o scoică. Răceala din interiorul făpturii lui îi îngheța fața îmbătrânită, îi pișca nasul ascuțit, îi zbârcea obrajii, îi făcea mersul țeapăn și ochii roșii, îi învinețea buzele subțiri și răzbătea în afară prin timbrul ascuțit al vocii. Un fel de promoroacă îi acoperea în permanență capul, sprâncenele și bărbia fină și nervoasă. Întotdeauna și oriunde se ducea, el purta cu sine temperatură sa situată sub pragul de îngheț; în zilele caniculare el își îngheța biroul și nu-l încălzea nici măcar cu un grad de Crăciun.

Atât căldura, cât și frigul din afara biroului aveau prea mică influență asupra lui Scrooge. Arșița verii nu-l putea încălzi și iarna cea mai geroasă nu reușea să-l facă să tremure de frig. Niciun suflu de vânt nu putea fi mai aspru decât el și niciodată viscolul părvălit din înalturi nu-și atingea mai precis ținta, iar ploile cele mai biciuitoare nu erau mai neînduplate. Timpul vitreg nu se pricepea să găsească calea de a se lipi cumva de el ; cele mai puternice averse, ninsoarea, grindina, lapovița nu se puteau lăuda că ar fi avut vreun avantaj asupra lui: ele cădeau adesea aducând „abundență”, însă Scrooge nu a cunoscut (sau, mai bine zis, nu a recunoscut) niciodată acest cuvânt.

Pe el, nimeni nu-l oprea pe stradă, niciodată, ca să-l întrebe cu un aer plin de satisfacție : „Dragul meu Scrooge, cum îți mai merge ? Când treci pe la mine ?” Niciun cerșetor nu se milogea de el nici măcar pentru cel mai mărunt ajutor, niciun copil nu-l întreba cât e ora. Niciodată nu a fost văzută vreo persoană, fie ea femeie ori bărbat, care să-l roage pe Scrooge să-i arate drumul către o adresă anume. Până și cainii orbilor păreau să-l cunoască și, de îndată ce-l vedea că apare, își trăgeau stăpânii în pragul ușilor și până-n fundul curților. Apoi, dădeau din coadă parcă spunând : „Mai bine să nu ai

ochi deloc, decât să te uiți în jur cu răutate, stăpâne cufundat în întuneric."

Dar lui Scrooge nu-i păsa: de fapt chiar asta era exact ceea ce își dorea. Să-și croiască o cale solitară de-a lungul marilor drumuri ale vietii străbătute de multime, avertizându-i pe ceilalți trecători, prin indicatoare scrise, că ar fi cazul să se țină la distanță – aceasta era pentru Scrooge adevarata delicatesă, cum ar zice gurmanzii.

Într-o zi, în cea mai minunată zi dintre toate zilele bune ale anului, în ajunul Crăciunului, bătrânul Scrooge se afla în magazin, foarte preocupat de socotelile sale. Înăuntru era un frig tăios, pătrunzător, vremea fiind cumplit de geroasă. Scrooge putea auzi oameni mergând încolo și-ncoace pe stradă, suflându-și în pumni, respirând zgomotos, lovindu-se peste față cu palmele și tropăind din picioare pe trotuar, ca să se încălzească. Orologiul de la biserică abia bătuse orele trei, că între timp deja se făcuse aproape noapte. Lumina din timpul zilei pierise și licăririle care apăruseră la ferestrele magazinelor din vecinătate semănau cu niște pete de grăsime roșiatice, care se înșirau pe fundalul întunecat al unui aer greu și întrucâtva palpabil. Ceața pătrundea în interiorul locuințelor prin toate crăpăturile și prin gaura cheii. Afară, ea era atât de deasă, încât – deși strada era una dintre cele mai înguste – casele din față magazinului lui Scrooge păreau mai degrabă niște năluciri. Văzând cum se cobora norul acela umed și murdar care întuneca totul în jur, ai fi putut crede că Natura însăși își ridicase acolo cine știe ce uzină uriașă, unde cazanele clocoteau din plin.

Ușa de la biroul lui Scrooge stătea deschisă, ca să-l poată avea în permanență sub ochi pe vânzătorul său, care se afla puțin mai departe, într-o mică odăiță mohorâtă, ca un fel de cutiuță sumbră, ocupat cu copierea unor scrisori. La Scrooge ardea un foc foarte mic, dar cel

din încăperea angajatului său era încă și mai mic; ai fi zis că nu avea la dispoziție decât o bucătică de cărbune pentru încălzit. De altfel, el nu putea nici să spere la mai mult, fiindcă Scrooge păstra lada cu cărbuni în camera lui și de fiecare dată când nefericul venea cu fărașul, patronul se grăbea să-i declare că ar fi nevoie să-l concedieze. Iată de ce vânzătorul se înfășura cu fularul său alb și încerca să se încălzească la lumânare. Însă, cum nu era un individ cu imaginația prea dezvoltată, eforturile sale rămâneau zadarnice.

– Îți urez un Crăciun fericit, unchiule, și Dumnezeu să te aibă în pază! strigă o voce veselă.

Era vocea nepotului lui Scrooge, care îl luase prin surprindere în aşa măsură încât nici nu avusese timp să-l vadă.

– Bah, prostii! făcu Scrooge.

Era atât de tare încălzit nepotul lui Scrooge, după alergatul prin atmosferă aceea cețoasă și geroasă, încât părea tot o flacără. Fața îi era roșie ca o cireașă coaptă, ochii îi scânteau și aburul respirației sale părea un fuior de fum.

– Crăciunul – o prostie, unchiule?! zise nepotul lui Scrooge. Nu-i aşa că, fără îndoială, nu asta ai vrut să spui, de fapt?

– Ba, bine că nu, răspunse Scrooge. Un Crăciun fericit! Ce drept ai tu să fii fericit? Ce motiv ai să faci atâtă risipă pentru bucurii care te ruinează? Sunteți și-așa destul de săraci!

– Haide, haide! continuă vesel nepotul. Ce drept ai dumneata să fii trist? Ce motiv ai să te îngropi în lumea ursuză a cifrelor dumitale? Și-așa ești destul de bogat!

– Bah! făcu iar Scrooge, care pentru moment nu avea pregătit răspunsul cel mai potrivit; și acest „bah!” fu urmat de celălalt cuvânt: „prostii!”.

- Nu mai fi aşa de prost dispus, unchiule ! zise nepotul.

- Da' cum aş putea să nu fiu, reluă unchiul, câtă vreme trăim într-o lume de nebuni, ca asta de-aici? Un Crăciun fericit ! La naiba cu Crăciunurile voastre fericite ! Ce altceva este Crăciunul, dacă nu momentul expirării termenului de plată a polițelor voastre, deseori fără să aveți bani ? O zi în care sunteți mai bătrâni cu un an, și cu nimic mai bogăți? O zi în care, după ce vă faceți socotelile la zi, recunoașteți că după scurgerea a două-sprezece luni niciunul dintre lucrurile realizate de voi nu v-a adus nici cel mai mic profit ? Dacă ar fi după mintea mea - continuă Scrooge pe un ton indignat - toți imbecili care aleargă pe străzi cu un „Crăciun fericit” pe buze ar fi aruncați să fiarbă în cazan în sucul propriu și apoi îngropați cu o ramură de vâsc pe piept. Asta e !

- Unchiule ! exclamă nepotul, dorind să se facă apărătorul Crăciunului.

- Nepoate ! continuă unchiul pe un ton sever, sărbătoreste Crăciunul în felul tău și lasă-mă să-l sărbătoresc și eu pe-al meu.

- Să-ți sărbătoreste Crăciunul ! repetă nepotul lui Scrooge. Dar dumneata nu-l sărbătoreste, unchiule.

- Atunci, lasă-mă să nu-l sărbătoresc. Mare bine trebuie că vă va fi făcând ! La fel cum v-a făcut mereu un mare bine !

- Te asigur că există o multime de lucruri din care aş putea să scot câte ceva bun, fără ca din asta să am un profit, cătuși de puțin, răspunse nepotul. Crăciunul, printre altele. Dar cel puțin eu am privit întotdeauna ziua de Crăciun - lăsând deoparte respectul datorat numelui său sacru și originii sale divine, dacă acestea pot fi puse deoparte când e vorba despre Crăciun - ca pe o zi minunată, o zi a bunăvoiței, a iertării, a generozității, a bucuriei, singura zi din calendarul unui an întreg când

am știut că toată lumea, bărbați și femei, par ca printr-un acord unanim să-și dezvăluie de bunăvoie secretele ini-milor lor și să vadă în cei care sunt mai prejos decât ei adevărați tovarăși de călătorie pe calea către mormânt, și nu o altă specie de creațuri care merg spre alt țel. Uite de-aia, unchiule, chiar dacă nu mi-a pus niciodată în buzunar nici măcar un bănuț de aur ori de argint, cred că sărbătoarea Crăciunului mi-a adus cu adevărat ceva bun și îmi va aduce întotdeauna numai bine. Așa că repet : Trăiască sărbătoarea Crăciunului !

Vânzătorul aplaudă fără să vrea. Dar, dându-și seama imediat că făcuse ceva necuvioios, intenționă să atâțe focul și nu făcu altceva decât să să stingă de tot și ultima aparență de scânteie.

- Să mai aud eu un zgromot cât de mic din colțul tău, se răsti Scrooge, și o să sărbătoresc Crăciunul pierzându-ți slujba ! În ceea ce te privește, domnule, adăugă el întorcându-se către nepotul său, ești într-adevăr un orator remarcabil. Mă și mir că nu intri în parlament.

- Nu te enerva, unchiule ! Haide, vino mâine să ie i masa cu noi !

Scrooge spuse că pe el ar fi vrut să-l vadă ducându-se la dr... Da, într-adevăr, zise el, folosind acel cuvânt blas-femator și declarând că mai degrabă aşa, decât să accep-te invitația Tânărului.

- Dar de ce ? strigă nepotul. De ce ?
- De ce te-ai însurat ? întrebă Scrooge.
- Fiindcă eram îndrăgostit.

- Fiindcă erai îndrăgostit ! mormăi Scrooge, de parcă ar fi fost vorba despre cea mai mare neghiozie din lume, după aceea cu Crăciunul fericit. Bună seara !

- Dar, unchiule, nu ai venit niciodată să mă vezi, nici înainte să mă căsătoresc. De ce cauți pretexts să nu vii nici acum ?

- Bună seara ! spuse din nou Scrooge.

- Nu vreau nimic de la dumneata, nu-ți cer nimic. De ce nu putem fi prieteni ?

- Bună seara ! repetă Scrooge.

- Sunt măhnit, sincer, sunt foarte măhnit să te văd atât de hotărât. Nu am avut niciodată nimic, unul împotriva celuilalt, cel puțin din partea mea. Am făcut totuși această încercare din respect pentru sărbătoarea Crăciunului și îmi voi păstra până la sfârșit buna dispoziție de Crăciun. Așadar, Crăciun fericit, unchiule !

- Bună seara ! rosti Scrooge.

- Și de asemenea îți urez un An Nou bun !

- Bună seara ! spuse iarăși Scrooge.

Nepotul său părăsi încăperea fără să rostească nici măcar o vorbă de nemulțumire. Se opri la ușa de la intrare pentru a face urările de an nou și vânzătorului, care - deși era înghețat - se purta totuși mai cu căldură decât Scrooge, așa că îi răspunse la urări cu prietenie.

„Uite alt nebun, murmură pentru sine Scrooge, care îl auzi din locul unde se afla. Angajatul meu, care câștigă cincisprezece șilingi pe săptămână, cu nevastă și copii, vorbește despre un Crăciun fericit. Motiv serios să se retragă în căsuța lui, ce să zic !”

Careva săzică, acest nebun notoriu, mergând să-l conduceă pe nepotul lui Scrooge, se întorsese însotit de alte două persoane. Erau doi domni cu o ținută respectabilă, chipeși, care stăteau acum în picioare în biroul lui Scrooge, cu pălăriile scoase. În mâini aveau niște registre și hârtii și îl salutară pe bătrân.

- Firma „Scrooge și Marley”, dacă nu mă-nșel ? spuse unul dintre ei, consultând o listă. Este domnul Scrooge sau domnul Marley cel căruia am placerea să mă adresez ?

- Domnul Marley este mort de șapte ani, răspunse Scrooge. Chiar în seara asta se împlinesc șapte ani de când a murit.

- Nu ne îndoim că generozitatea sa nu ar fi reprezentată cum se cuvine de asociatul său supraviețuitor, spuse străinul, prezentând dovezile abilității celor doi de a-i face o vizită în scopuri sociale. Fără îndoială, despre aşa ceva trebuie să vorbim, căci ambii asociați semănau ca două picături de apă.

La auzul necuvânciosului cuvânt „generozitate”, Scrooge se încruntă, clatină din cap și le înapoie împertinaciea vizitatorilor săi.

- În această fericită perioadă a anului, domnule Scrooge - spuse bărbatul scoțian - ar fi de dorit mai mult ca oricând să putem strângă un mic ajutor pentru săracii și localnicii care suferă enorm în anotimpul în care ne aflăm. Sunt mii cei cărora le lipsește strictul necesar și sute de mii cei care nu-și pot permite traiul cel mai modest.

- Nu mai există închisori ? întrebă Scrooge.

- Oh, chiar foarte multe ! rosti străinul, lăsând să-i cadă tocul din mâna.

- Mai există și azilurile, continuă Scrooge, ele nu mai funcționează?

- Desigur... Scuzați-mă, domnule, răspunse celălalt, dar mie mi-ar plăcea ca ele să nu existe !

- Prin urmare, Legea pușcăriașilor și Legea săracilor încă funcționează din plin, nu ?

- Fără oprire. Și amândouă sunt deseori invocate.

- Oh ! Mă temusem, după cele ce mi-ați spus la început, ca nu cumva vreo împrejurare neprevăzută să împiedice bunul mers al acestor atât de utile instituții. Sunt de-a dreptul încântat să înțeleg că dimpotrivă... - făcu Scrooge.

- Convinși că ele nu pot nicidecum să ofere o mângâiere creștinească trupului și sufletului celor mulți, unii dintre noi fac eforturi pentru a aduna o mică sumă cu care să le cumpărăm săracilor un pic de carne și băutură,

dar și ceva cărbune ca să se încălzească. Alegem această perioadă, deoarece, din întregul an, ea este cea pe parcursul căreia nevoie se fac resimțite cel mai puternic și când bogăția se lăfăie cel mai mult, la vedere. Cu ce sumă aș putea să vă trec pe listă ?

- Cu niciuna ! răspunse Scrooge.

- Doriți să vă păstrați anonimatul ?

- Doreșc să fiu lăsat în pace. Fiindcă mă întrebați ce doresc, domnilor, iată răspunsul meu ! În ce mă privește, nu mă bucur de Crăciun și nu le-aș putea oferi puturoșilor cele necesare să se bucure. Contribui la susținerea stabilimentelor despre care tocmai v-am vorbit. Și costă destul de mult. Cei care nu se simt bine în altă parte n-au decât să meargă acolo.

- Sunt mulți cei care nu pot s-o facă și mulți alții care ar prefera mai bine să moară.

- Dacă ar prefera mai bine să moară, reluaă Scrooge, ar face foarte bine chiar să urmeze această idee și să micșoreze astfel prisosul de populație. În rest, scuzăți-mă: eu nu mă aflu într-o situație dintr-astea.

- Dar v-ar fi ușor să le cunoașteți, observă străinul.

- Nu e problema mea, replică Scrooge. Unui om îi este prea de-ajuns să se ocupe de propriile lui afaceri, fără să se amestece în ale altora. Ale mele îmi ocupă tot timpul. Bună seara, domnilor !

Văzând bine că ar fi fost inutil să insiste în continuare cu solicitarea lor, cei doi străini se retraseră. Scrooge se apucă din nou de treabă, din ce în ce mai mulțumit de sine și cu o dispoziție mai bună decât cea pe care o avea de obicei.

Între timp, ceața și întunericul deveniseră atât de dense, încât în curând se puteau vedea oameni alergând încolo și-ncoace pe străzi, purtând în mâini torțe aprinse și oferindu-și serviciile vizitilor pentru a merge înaintea cailor și ghidându-i pe drumul cel bun. Străvechea

turlă de biserică, de la înălțimea căruia un bâtrân clopot morocănos își petrecea timpul tot iscindindu-l pe Scrooge printr-o ferestruică gotică pitită în zid, se făcuse nevăzută și bătea orele și sferturile din nori, făcându-i să imite vibrațiile temurătoare ca și cum dintii s-ar fi pornit să-i clănțâne în uriașul său cap înghețat. Frigul deveni de nesuportat chiar și pe stradă. În colțul unei curți, câțiva muncitori ocupați cu repararea unei conducte de gaz aprinseseeră o grămadă uriașă de mangal, în jurul căreia se înghesuiau o mulțime de bărbați și copii zdrențaroși, încălzindu-și mâinile și clipind mărunt din ochi în fața flăcării, cu un aer de încântare. Pompa de apă, lăsată în plata Domnului, se revărsa parcă cu deprimare, transformându-și suvoiul în țurțuri mizantropici.

Luminile strălucitoare ale magazinelor, în care ramurile și bobitele de vâsc trosneau sub căldura becurilor cu gaz așezate în spatele vitrinelor, aruncau asupra chipurilor palide ale trecătorilor reflexe roșiatice. Tonetele negustorilor de păsări și băcăniile se transformaseră într-un fel de decor splendid, un spectacol plin de glorie, care nu lăsa câtuși de puțin să se credă că vulgarul mod de găndire negustoresc și de târguală ar fi avut cumva de-a face cu acest lux neobișnuit. Lordul-primer al Londrei, în impozanta lui reședință asemenei unei forte, din Mansion House, împărțea porunci celor vreo cincizeci de bucătari ai săi și celor vreo cincizeci de pivniceri, pentru ca acest Crăciun să fie sărbătorit aşa cum se cuvine în casa unui Lord-primer. Și până și croitorul pe care acest potentat al orașului îl pedepsise luni la plata a cinci șilingi amendă, pentru că ieșise pe stradă beat și plin de sânge, după ce căzuse și se lovise la nas, învărtea de zor în mansarda sa la ingredientele pentru budincă, în timp ce nevasta lui cea slabănoagă tocmai ieșise cu copilul în brațe ca să cumpere carne de vită.